

GIẢI PHÁP ĐẨY NHANH TIẾN ĐỘ PHÂN BỐ VÀ GIẢI NGÂN VỐN ĐẦU TƯ CÔNG NĂM 2024

● NGUYỄN THỊ TÌNH

TÓM TẮT:

Đầu tư công trong những năm vừa qua được Chính phủ rất quan tâm và đã có những hành động cụ thể trong chỉ đạo điều hành thúc đẩy giải ngân vốn đầu tư công. Kết quả cho thấy, trong những năm gần đây, tỷ lệ giải ngân vốn đầu tư công liên tục được cải thiện. Bài viết đánh giá kết quả phân bổ và giải ngân vốn đầu tư công năm 2023 và những tháng đầu năm 2024. Từ đó đưa ra giải pháp thúc đẩy hoạt động giải ngân vốn đầu tư công đạt kết quả 95% mục tiêu được Chính phủ đặt ra năm 2024. Bài viết đã nêu thực trạng giải ngân vốn đầu tư công năm 2023 và những tháng đầu năm 2024, đồng thời đề xuất một số giải pháp nhằm đẩy nhanh tiến độ phân bổ và giải ngân vốn đầu tư công năm 2024.

Từ khóa: đầu tư công, giải ngân, vốn, dự án trọng điểm.

1. Đặt vấn đề

Dự báo tình hình thế giới năm 2024 tiếp tục diễn biến phức tạp, khó lường. Ở trong nước, có những thời cơ, thuận lợi và khó khăn, thách thức đan xen nhưng khó khăn, thách thức nhiều hơn. Trong bối cảnh đó, việc đẩy mạnh phân bổ, giải ngân vốn đầu tư công vừa mang tính cấp bách, vừa có ý nghĩa chiến lược và là nhiệm vụ trọng tâm nhằm góp phần thúc đẩy tăng trưởng, ổn định kinh tế vĩ mô, bảo đảm các cân đối lớn của nền kinh tế, thực hiện thắng lợi các mục tiêu, chỉ tiêu phát triển kinh tế - xã hội năm 2024 được Trung ương, Quốc hội giao. Để phấn đấu giải ngân vốn đầu tư công năm 2024 đạt kết quả cao nhất (trên 95% kế hoạch Thủ tướng Chính phủ giao), Chính phủ cần triển khai thực hiện quyết liệt hơn

nữa, đồng bộ, kịp thời, hiệu quả hơn nữa các nhiệm vụ, giải pháp được đề cập trong bài viết.

2. Thực trạng giải ngân vốn đầu tư công

2.1. Tình hình giải ngân vốn đầu tư công năm 2023

Đầu tư công trong những năm vừa qua được Chính phủ rất quan tâm và đã có những hành động cụ thể trong chỉ đạo điều hành thúc đẩy giải ngân vốn đầu tư công. Nghị quyết số 01/NQ-CP ngày 1/1/2023 của Chính phủ đã xác định đẩy mạnh giải ngân vốn đầu tư công năm 2023 là một trong những nhiệm vụ chính trị trọng tâm. Từ đầu năm đến nay, Chính phủ, Thủ tướng đã ban hành 8 nghị quyết, 1 chỉ thị, 6 công điện, văn bản để đẩy mạnh giải ngân

vốn đầu tư công; đề ra nhiều nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm; yêu cầu các bộ, cơ quan Trung ương và địa phương phải tập trung, quyết liệt lãnh đạo, chỉ đạo việc thực hiện giải ngân vốn đầu tư công.

Chính phủ đã tổ chức Hội nghị trực tuyến toàn quốc về giải ngân đầu tư công ngay từ tháng 2/2023; các cuộc họp Thường trực Chính phủ, Phiên họp Chính phủ thường kỳ đều có nội dung về đầu tư công.

Đồng thời, duy trì hoạt động của 5 tổ công tác thúc đẩy giải ngân vốn đầu tư công của Chính phủ; lập 26 đoàn công tác do Thành viên Chính phủ làm trưởng đoàn làm việc với các địa phương để kiểm tra, đôn đốc, tháo gỡ khó khăn. Các tổ công tác đã làm việc với các bộ, cơ quan Trung ương, địa phương có tỷ lệ giải ngân thấp trên tinh thần tháo gỡ những “nút thắt”, “điểm nghẽn”, đề xuất các cấp có thẩm quyền sửa đổi, bổ sung cơ chế, chính sách, nâng cao nhận thức của các cấp, các ngành, các địa phương về giải ngân vốn đầu tư công.

Kết quả cho thấy, trong những năm gần đây, tỷ lệ giải ngân vốn đầu tư công liên tục được cải thiện. Cụ thể nhất là năm 2023, lũy kế thanh toán vốn đầu tư công từ đầu năm đến ngày 31/12/2023 là 579.848,8 tỷ đồng, đạt 73,5% kế hoạch (đạt 81,87% kế hoạch Thủ tướng Chính phủ giao) (cùng kỳ năm 2022 đạt 67,27% kế hoạch và đạt 75,11% kế hoạch Thủ tướng Chính phủ giao). Trong đó Chương trình phục hồi và phát triển kinh tế - xã hội là 72.686 tỷ đồng (đạt 56,1% kế hoạch Thủ tướng Chính phủ giao). Một số đơn vị đạt kết quả tích cực, có khả năng hoàn thành kế hoạch giải ngân như Ngân hàng Nhà nước (94,74%), Bộ Giao thông vận tải (86,08%), Bộ Quốc phòng (85,05%), Quảng Ngãi (98,94%), Long An (94,78%), Đồng Tháp (91,68%), Cà Mau (90,49%). Theo vùng, các địa phương thuộc vùng Đồng bằng sông Cửu Long và vùng Đồng bằng sông Hồng có tỷ lệ giải ngân bình quân cao (lần lượt là 82,25% và 73,87%).

Tuy nhiên, còn 63/115 đầu bộ và địa phương có kết quả giải ngân ước 12 tháng thấp hơn bình quân của cả nước trong đó nhiều bộ, cơ quan trung ương và địa phương có tỷ lệ giải ngân rất thấp (12 bộ, cơ quan trung ương chỉ giải ngân được dưới 20%, 02 địa phương dưới 40%).

2.2. Tình hình giải ngân đầu tư công đầu năm 2024

Trong những tháng đầu năm 2024, Chính phủ đã có những chỉ đạo quyết liệt việc phân bổ và giải ngân kế hoạch vốn đầu tư công, các bộ, ngành, cơ quan trung ương và địa phương đã có nhiều nỗ lực, cố gắng. Đến hết tháng 02/2024 đã phân bổ chi tiết kế hoạch vốn đầu tư công năm 2024 đạt 94,9% kế hoạch; giải ngân ước đạt 9,13% kế hoạch, cao hơn cùng kỳ năm 2023 (6,97%). Tuy nhiên, số vốn chưa phân bổ chi tiết còn khá lớn (khoảng 33 nghìn tỷ đồng) của 21 bộ, cơ quan trung ương và 43 địa phương; có 40 bộ, cơ quan trung ương và 26 địa phương có tỷ lệ giải ngân 02 tháng đầu năm dưới mức trung bình của cả nước, trong đó 29 bộ, cơ quan trung ương chưa thực hiện giải ngân kế hoạch năm 2024 (tỷ lệ giải ngân 0%).

Lũy kế thanh toán vốn đầu tư công kế hoạch năm 2024 từ đầu năm đến hết tháng 3/2024 là 80.689 tỷ đồng, đạt 11,43% kế hoạch (706.206,5 tỷ đồng). Trong đó, Chương trình phục hồi và phát triển kinh tế - xã hội là 1.684,57 tỷ đồng (đạt 27,56% kế hoạch triển khai). Tỷ lệ vốn đầu tư công ước thanh toán từ đầu năm đến ngày 30/4/2024 là 115.906,9 tỷ đồng, đạt 16,41% tổng kế hoạch; đạt 17,46% kế hoạch Thủ tướng Chính phủ giao (663.807 tỷ đồng). Tỷ lệ giải ngân ước 4 tháng của cả nước tăng so với cùng kỳ năm 2023, bởi cùng kỳ năm 2023 giải ngân đạt 14,66% tổng kế hoạch và 15,65% kế hoạch Thủ tướng Chính phủ giao.

Về tình hình giải ngân của các dự án trọng điểm quốc gia, theo báo cáo của Bộ Tài chính (2023) về tình hình giải ngân vốn đầu tư công tại các dự án trọng điểm cho thấy, đến hết tháng 3/2024, tổng số vốn giải ngân của 9 dự án quan trọng quốc gia ngành Giao thông vận tải là 11.339,77 tỷ đồng, đạt tỷ lệ 12,3% kế hoạch năm 2024 được giao (92.152,86 tỷ đồng). Với kết quả này, hiện các dự án quan trọng quốc gia đang có tỷ lệ giải ngân đạt tương đương với tỷ lệ giải ngân bình quân chung 3 tháng của cả nước.

Theo kết quả có 7 bộ, cơ quan trung ương và 35 địa phương có tỷ lệ ước giải ngân đạt trên mức bình quân chung của cả nước. Tuy nhiên vẫn còn 7 bộ, cơ quan trung ương có tỷ lệ giải ngân là 0%, có 25 địa phương tỷ lệ giải ngân dưới 15%. Điều này cho thấy hạn chế giải ngân chậm vẫn diễn ra tại nhiều địa phương. Việc giải ngân chậm do nguyên nhân khách quan và chủ quan nhưng nguyên nhân chủ quan vẫn là chủ yếu, nhất là các tồn tại, hạn

chế trong công tác quản lý, điều hành, tổ chức thực hiện. Vai trò người đứng đầu tại một số bộ, cơ quan trung ương và địa phương chưa được phát huy đầy đủ, công tác lập kế hoạch vốn chưa sát thực tế và khả năng giải ngân, công tác chuẩn bị đầu tư chuẩn bị thực hiện dự án chưa tốt; giải phóng mặt bằng chưa được giải quyết dứt điểm; sự phối hợp giữa các cơ quan có trường hợp thiếu chặt chẽ; công tác thanh tra, kiểm tra chưa quyết liệt; việc xử lý các trường hợp chậm trễ, vi phạm quy định còn chưa kịp thời, nghiêm minh...

3. Giải pháp đẩy nhanh tiến độ phân bổ và giải ngân vốn đầu tư công năm 2024

Thứ nhất, quán triệt và thực hiện nghiêm các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, nâng cao nhận thức của các cấp, các ngành về vai trò, ý nghĩa của đầu tư công đối với phát triển kinh tế - xã hội; xác định giải ngân đầu tư công là một trong những nhiệm vụ chính trị quan trọng hàng đầu, cần phải tập trung ưu tiên lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện. Các Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ, cơ quan khác ở trung ương, Chủ tịch Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương chịu trách nhiệm toàn diện trước Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ trong việc chỉ đạo thực hiện đồng bộ, hiệu quả các nhiệm vụ, giải pháp đã đề ra tại Nghị quyết số 01/NQ-CP ngày 05/01/2024 về nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội, dự toán ngân sách nhà nước năm 2024; các Nghị quyết Phiên họp thường kỳ của Chính phủ; các ý kiến chỉ đạo của Lãnh đạo Chính phủ tại Quyết định số 1603/QĐ-TTg ngày 11/12/2023 về giao kế hoạch đầu tư nguồn vốn ngân sách nhà nước năm 2024; văn bản số 380/VPCP-KTTH ngày 17/01/2024 về phân bổ, giải ngân kế hoạch vốn ngân sách trung ương năm 2024 và các văn bản có liên quan.

Hai là, các bộ, cơ quan trung ương và địa phương khẩn trương phân bổ chi tiết kế hoạch đầu tư vốn ngân sách nhà nước năm 2024 theo đúng quy định, không để tiếp tục chậm trễ; việc phân bổ chi tiết kế hoạch vốn phải bảo đảm trọng tâm, trọng điểm, không dàn trải, phù hợp với khả năng thực hiện, giải ngân và đúng các quy định pháp luật về đầu tư công. Khẩn trương đề xuất phương án xử lý đối với vốn ngân sách trung ương kế hoạch năm 2024 còn lại chưa phân bổ chi tiết, gửi Bộ Kế hoạch và Đầu

tư, Bộ Tài chính và cập nhật trên hệ thống thông tin quốc gia về đầu tư công theo đúng Nghị quyết số 28/NQ-CP ngày 05/3/2024 của Chính phủ.

Đồng thời, tập trung thực hiện các biện pháp, giải pháp linh hoạt, sáng tạo, kịp thời, hiệu quả để quyết liệt đẩy mạnh thực hiện và giải ngân vốn đầu tư công, 03 Chương trình mục tiêu quốc gia; đẩy nhanh tiến độ triển khai các công trình, dự án trọng điểm, quan trọng quốc gia, đường cao tốc, các dự án liên vùng, có tác động lan tỏa,... Việc đẩy mạnh tiến độ giải ngân vốn đầu tư công phải gắn với bảo đảm chất lượng công trình, dự án, không để xảy ra tiêu cực, thất thoát, lãng phí.

Bên cạnh đó cần lập kế hoạch giải ngân chi tiết từng dự án và tuân thủ nghiêm kế hoạch giải ngân theo từng tháng, quý. Tập trung đẩy nhanh tiến độ giải phóng mặt bằng, tiến độ thi công, tháo gỡ các khó khăn vướng mắc về đất đai, tài nguyên... Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát hiện trường, đôn đốc các nhà thầu, tư vấn đẩy nhanh tiến độ. Chủ động rà soát, điều chuyển vốn theo thẩm quyền giữa các dự án chậm giải ngân sang các dự án có khả năng giải ngân tốt hơn và còn thiếu vốn theo quy định. Phân công cụ thể lãnh đạo chịu trách nhiệm theo dõi tiến độ thực hiện; bám sát, kịp thời tháo gỡ khó khăn và chịu trách nhiệm về kết quả giải ngân của từng dự án; coi kết quả giải ngân đầu tư công là căn cứ quan trọng khi đánh giá xếp loại mức độ hoàn thành nhiệm vụ được giao hàng năm của người đứng đầu cơ quan, đơn vị và tập thể, cá nhân liên quan.

Cuối cùng là quyết liệt, chủ động xử lý, tháo gỡ những vướng mắc, khó khăn một cách kịp thời, hiệu quả theo chức năng, nhiệm vụ, thẩm quyền được giao; thực hiện cơ chế phân công, giao trách nhiệm, phối hợp rõ ràng, cụ thể về thẩm quyền, trách nhiệm giữa các cơ quan, đơn vị trong việc hoàn thiện thủ tục đầu tư dự án. Tiếp tục đẩy mạnh, nâng cao hiệu quả hoạt động Tổ công tác đặc biệt về giải ngân đầu tư công do Chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp tỉnh làm Tổ trưởng. Tăng cường kỷ luật, kỷ cương trong giải ngân vốn đầu tư công; có chế tài xử lý nghiêm theo quy định các chủ đầu tư, Ban quản lý dự án, tổ chức, cá nhân cố tình làm chậm tiến độ giao vốn, thực hiện và giải ngân vốn đầu tư công; thay thế kịp thời những cán bộ, công chức, viên chức yếu kém về năng lực, tri thức, gây những phiền hà, kiên quyết xử lý các hành vi tiêu cực, tham nhũng trong quản lý đầu tư công■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Chính phủ (2024), Công điện số 24/CĐ-TTg về việc đẩy nhanh tiến độ phân bổ và giải ngân vốn đầu tư công năm 2024.
2. Chính phủ (2024), Nghị quyết số 28/NQ-CP ngày 5/3/2024 về phiên họp Chính phủ thường kỳ tháng 2/2024.
3. Chính phủ (2023), Quyết định số 1603/QĐ-TTg về việc giao kế hoạch đầu vốn ngân sách nhà nước năm 2024.
4. Bộ Tài chính (2023), Báo cáo tình hình giải ngân vốn đầu tư công tháng 12/2023.
5. Bộ Tài chính (2023), Báo cáo tình hình giải ngân vốn đầu tư công tại các dự án trọng điểm tháng 12/2023.

Ngày nhận bài: 3/5/2024

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 16/5/2024

Ngày chấp nhận đăng bài: 2/6/2024

Thông tin tác giả:

ThS. NGUYỄN THỊ TÌNH

Khoa Tài chính, Ngân hàng và Bảo hiểm - Trường Đại học Kinh tế Kỹ thuật công nghiệp

SOLUTIONS TO ACCELERATE THE ALLOCATION AND DISBURSEMENT OF PUBLIC INVESTMENT CAPITAL IN 2024

● Master. **NGUYEN THI TINH**

Faculty of Finance, Banking, and Insurance -
University of Economics and Technical Industries

ABSTRACT:

Public investment has been a significant focus of the Government in recent years, with concrete actions taken to direct and promote the disbursement of public investment capital. Results show that the disbursement rate of public investment capital has continuously improved in recent years. This article evaluates the allocation and disbursement of public investment capital in 2023 and the first months of 2024. It proposes solutions to enhance disbursement activities to achieve 95% of the Government's target for 2024. The article outlines the current state of public investment capital disbursement in 2023 and the first months of 2024 and suggests measures to accelerate the allocation and disbursement of public investment capital in 2024.

Keywords: public investment, disbursement, capital, key projects.